

Täysistunto

Keskiviikko 2.3.2022 klo 13.59—17.52

4. Hallituksen esitys eduskunnalle Yhdistyneiden kansakuntien lastenrahaston toimiston asemasta Yhdistyneiden kansakuntien lastenrahaston kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 20/2022 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, ministeri Skinnari, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.32 **Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä 20/2022 ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Yhdistyneiden kansakuntien lastenrahaston eli Unicefin toimiston asemasta tehdyn sopimuksen sekä sopimuksen voimaansaattamislain. Sopimuksessa sovitaan Unicefin toimiston perustamisesta Suomeen. Lisäksi sopimuksessa sovitaan Unicefin Suomen toimiston oikeudellisesta asemasta sekä toimiston ja sen henkilöstön erioikeuksista ja -vapauksista.

Unicef on YK:n lastenjärjestö, ja se on perustettu vuonna 1946. Unicef on maailmanlaajuisesti johtava lapsen oikeuksien puolestapuhuja. Unicef on edelläkävijä innovaatiotoiminnassa, ja Suomi ja Unicef ovat tehneet jo usean vuoden ajan yhteistyötä innovaatioiden edistämiseksi. Nyt Unicef laajentaa innovaatiotyötään ja siirtää innovaatio-ohjelman toimintoja pois päämajastaan New Yorkista. Osa tätä prosessia on Unicefin toimiston perustaminen Suomeen.

Suomen toimistossa toimisi Unicefin oppimisen innovaatiokeskus ja innovatiivisen rahoituksen keskus. Unicefin oppimisen innovaatiokeskuksen tavoitteet liittyvät erityisesti perus- ja toisen asteen opetuksen kehittämiseen, lasten oppimisen edistämiseen ja oppimistulosten parantamiseen digitaalisen teknologian ja innovatiivisten ratkaisujen avulla. Innovatiivisen rahoituksen keskus pyrkii löytämään uusia rahoitusmalleja ja hyödyntämään finanssiteknologioita oman toimintansa tueksi. Keskus tulee tekemään läheistä yhteistyötä yksityisten ja julkisten rahoittajien kanssa.

Unicefin toimistolle ja henkilöstölle myönnettävät erioikeudet ja -vapaudet olisivat samat, mitä Suomi on aiemmin jo myöntänyt Suomessa toimiville YK:n hankepalveluiden toimiston Suomen toimistolle sekä YK:n teknologiainnovaatioiden laboratorioille — nykyisin UN Global Pulse Finland sekä UNTIL. Nämä erioikeudet ja -vapaudet perustuvat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

oleellisin osin YK:n privilegiosopimukseen. Teknisesti sopimus muodostuu Suomen ja Unicefin välisestä kirjeenvaihdosta, jossa sovitaan, että UNOPS-isäntämaasopimusta sovelletaan vastaavasti Unicefiin samalla tavalla kuin UNTIL:in kohdallakin tehtiin. Toimistossa työskentelisi lähivuosina noin 20 henkilöä ja myöhemmin, toimiston toiminnan kehittyessä, noin 50–60 henkilöä. Sopimuksessa Suomi sitoutuu tukemaan Unicefin Suomen toimiston perustamista aluksi 5 vuoden ajan. Suomen tuesta ja sen määrästä päätetään kuitenkin erikseen valtion talousarvioprosessissa kehitysyhteistyömäärärahoista päätettäessä. Unicef on toivonut 10-vuotista yhteistyöjaksoa, mikä tarkoittaisi noin 95:tä miljoonaa euroa: perustamisvuodelle 5 miljoonaa euroa ja sen jälkeen 10 miljoonan euron vuositasoa ensimmäisestä täydestä toimintavuodesta lähtien.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä yhteenveto esityksen merkityksestä ja sen hyödyistä Suomelle. Unicefin sijoittuminen Suomeen tukee Suomen monenkeskisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan — mukaan lukien kehityspolitiikan ja vaikuttamisen — tavoitteita sekä Suomen YK-profiilia. Toimisto tukisi Suomen kehityspolitiikan tavoitetta hyödyntää innovaatioita ja uutta teknologiaa paremmin kestävä kehityksen tukena. Unicefin Suomeen tulo täydentäisi hyvin Suomessa jo olevia YK-toimintoja, ja Unicefin Suomen toimisto tukisi siten Suomen tavoitetta rakentaa Suomesta YK:n innovaatiokeskittymä. Unicefin yhteistyö tarkoittaisi sitä, että suomalaiset sosiaaliset ja teknologiset innovaatiot aidosti yhdistettäisiin Unicefin globaaliin toimintaan. Samalla mahdollistetaan suomalaisille korkeakouluille ja yrityksille se seuraava taso, jolle haluammekin nostaa suomalaisen osaamisen ja koulutuksen kansainvälisesti.

Unicefin innovaatiokeskusten perustamiseen liittyy paljon potentiaalia. Unicefin Suomen toimiston kautta voidaan houkutella pääomia ja osaamista Suomeen. Keskukset tarjoavat myös merkittäviä yhteistyömahdollisuuksia, kuten aikaisemmin sanoin, yrityksille ja yliopistollisille tutkimuslaitoksille, mutta samalla kunnille, kaupungeille, alueille ja kaikille meille suomalaisille. Ne mahdollistavat suomalaisen osaamisen entistä paremman hyödyntämisen kestävä kehityksen tukena, globaalisti. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Soinikoski, olkaa hyvä.

16.38 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Lasten oikeudet ovat universaaleja, ja niiden on toteuduttava kaikkialla ja kaikille lapsille. Jokainen lapsi on yhtä arvokas ja jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön ja koulutukseen. Unicef on yksi ensimmäisistä kansainvälisistä järjestöistä, jonka päätehtävänä on lasten oikeuksien edistäminen kaikkialla maailmassa. Lasten oikeudet tarvitsevat jatkuvaa valvontaa, ja tätä kunnianhimoista työtä on tehtävä kaikilla yhteiskunnan tasoilla.

Lasten oikeuksien ja perheiden monimuotoisuuden puolustajana kannatan lämpimästi hallituksen esitystä Unicefin toimiston perustamisesta Suomeen. Unicefin toimisto Suomessa on kunnia-asia, josta meidän kaikkien on syytä iloita ja olla ylpeitä.

Arvoisa puhemies! Unicef on yksi luotetuimmista ja pitkäikäisimmistä kansainvälisistä avustusjärjestöistä. Sen työ lasten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseksi on ollut monessa mielessä urauurtavaa, ja se on näyttänyt esimerkkiä muille avustusjärjestöille. Etenkin kriisien keskellä Unicefin toiminta on ollut usein ensiarvoisen tärkeää. Arvioiden mukaan noin 80 prosenttia Unicefin lahjoituksista menee perille järjestön määäämiin kohteisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

Näillä rahoilla tuetaan kaikkialla maailmassa kaikkein heikoimmassa asemassa olevia lapsia ja edistetään heidän oikeuksiaan.

Ukrainan sota on jälleen yksi kriisi, jossa lapset joutuvat kärsijöiksi. Tietojen mukaan ainakin 16 lasta on kuollut ja 45 loukkaantunut eiliseen mennessä sodan seurauksena. Tuhannet lapset ovat vaarassa jäädä ilman kotia. Lapset ovat aina sodan ensimmäisiä uhreja, ja meidän on käytettävä kaikkia keinojamme lasten auttamiseksi. Tässä työssä tarvitaan myös kansainvälisiä avustusrakenteita.

Arvoisa puhemies! Unicefin toimisto Suomessa tukee kansallista ja kansainvälistä työtämme lasten oikeuksien edistämiseksi. Se myös tukee ja vahvistaa meidän kuntiemme lapsiystävällisyyttä. Hämeenlinnan kaupunki sai ensimmäisenä Suomessa Unicefin myöntämän Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen vuonna 2013, ja se uusittiin jälleen viime vuonna. Tunnustuksen saa, kun kunta sitoutuu kestäväan kehittämistyöhön lasten ja nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Hämeenlinnan kaupunki on hyvä esimerkki siitä, miten lasten oikeuksia voidaan edistää paikallisesti ympäri Suomea.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen Kimmo, olkaa hyvä.

16.40 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi: Ministeri Skinnari, onneksi olkoon! Onneksi olkoon, tämä on merkittävä askel eteenpäin siinä, mistä olemme pitkään jo puhuneet, että Suomi voisi aidolla tavalla toimia kansainvälisten järjestöjen erityyppisten toimintojen sijaintipaikkana. Kyllä me hyvin tiedämme, että Suomi ei voi voittaa New Yorkia, Genevää tai Wieniä siinä suhteessa, miten YK-järjestöt ovat niihin sijoittuneet, mutta kyllä Suomi kehitystasollaan painii maailmalla siinä sarjassa kaupunkeja, joihin on luontevaa sijoittaa kansainvälisiä laitoksia monessa mielessä. Ja nyt tässä näytetään myöskin se keskeinen elementti, missä Suomen kilpailukyky on vahvimmillaan eli osaamisessa. Nämä YK-laitokset, jotka tänne ovat asteittain tulleet, ovat kaikki liittyneet korkeaan teknologiaan, korkeaan osaamiseen.

Muistan mainiosti Helsingin yliopiston kehitysmaainstituutin johtajana aikoinaan 80-luvun lopulla, kun me riemuitsimme siitä, kun YK:n yliopiston Wider-instituutti eli kehystaloustieteellinen tutkimuslaitos sijoittui ensimmäisenä YK-laitoksena tänne Suomeen. Sitten minä on haettu ja haettu, ja luonnollisesti tämä UN Office for Project Services eli UNOPS on ollut sitten seuraava iso askel, teknologialaboratoriot, ja nyt, onneksi olkoon, YK:n lastenavun järjestö. Niin kuin täällä äsken kuulin, Unicefin keskeiseen tehtävään, lasten oikeuksien puolustamiseen maailmassa, nimenomaan siihen liittyvä innovaatiotoimintojen keskus tulee Suomeen.

Nämä ovat, arvoisa puhemies, isoja askeleita, joissa Suomi osoittaa, mitä tämä kansainvälistyminen aidosti merkitsee, ja näillä kaiken lisäksi, kun me tässä puhumme myöskin näistä turvallisuusulottuvuuksista, on turvallisuutta vahvistava merkitys, koska se kertoo, että tämä paikka on aidosti ympäristö, jossa voidaan toimia kansainvälisesti hyvässä hengessä, hyvällä yhteistyöllä, joka kaikilla tavoilla luo sitä tärkeintä turvallisuutta eli koheesioturallisuutta. Eli, ministeri: onneksi olkoon!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

16.42 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan myös yhtyä kiitoksiin ministeri Skinnarille. YK:n Unicefin toimiston aikaansaaminen on tärkeä toimenpide ja erittäin tervetullut asia. Suomessa on tehty hyvää työtä tällä saralla. Esimerkiksi monet kunnat ovat nyt lähteneet mukaan Lapsiystävällisen kunnan toimintaan. Tietysti voisi ajatella, että sen pitäisi olla sellainen uusi normaali, että nämä tavoitteet täyttyvät kaikissa kunnissa.

Kun tätä istuntoa ja ministeri Skinnarin esittelypuheenvuoroa työhuoneessani kuuntelin, niin oikeastaan syy, että halusin lähteä tähän saliin, oli kuitenkin tämä Putinin sota. Tuoreet uutiset kertovat Harkovasta, Mariupolista, miten venäläisjoukot hyökkäävät siviilikohteita vastaan. Lasten hoitopaikkoihin ja lukuisiin muihin paikkoihin on tehty iskuja, joista kansainväliset kansalaisjärjestöt ovat raportoineet ja kertoneet, että ne täyttävät jo sotarikoksenkin tunnusmerkkejä. Tämä vain kertoo siitä, että kaikilla lapsilla ei tässä maailmassa ole asiat niin hyvin kuin meillä Suomessa, ja tämäkin osaltaan kannustaa meitä tekemään yhä enemmän.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Skinnari, 2 minuuttia paikalta.

16.44 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen, on helppo yhtyä teidän huoleenne. Voin vannoa, että Suomi tekee kaikkensa, ja me tulemme lisäämään humanitääristä apua, me tulemme tekemään kaikemme, että me autamme niin hyvin kuin mahdollista. Sen voin luvata, ja ulkoministeriö tekee parhaillaan työtä sen eteen, että me teemme enemmän, ja me tulemme kertomaan yksityiskohdistakin varsin pian, ja sama koskee tietysti YK:ta, Euroopan unionia. Uskon, että olemme kaikki tässä yhdessä samassa rintamassa.

Edustaja Kiljunen, mainitsitte New Yorkin, mainitsitte Geneven, Wienin ja Suomen ja sen, miten historiallista on, että Suomesta nyt vihdoon on tulossa YK-pääkaupunki, ja silloin tietysti katseet kohdistuvat Helsinkiin, Suomen pääkaupunkiin. Ja itse näen, että tässä on sellainen tilanne, että meillä on todellakin mahdollista nyt kutoa yhteen nämä jo aiemmin tehdyt hyvät ponnistelut ja muodostaa sellainen kokonaisuus, joka on kansainvälisestikin merkittävä. Helsingin kaupunki on luonnollisesti tässä erinomainen yhteistyökumppani, ja teemme tässä tiivistä yhteistyötä.

Mutta kysymys ei ole vain Helsingistä, mihin edustaja Heinonenkin viittasi. Kysymys on kunnista, suomalaisesta sivistyksestä, osaamisesta, niistä sosiaalisista ja teknologisista innovaatioista, joista Suomi oikeasti tunnetaan. Ja kun usein Suomessakin etenkin meiltä ministereiltä kysytään, onko se Suomi nyt todella kokoaan suurempi, niin kyllä se on. Tässä asiassa se on, ja siinä mielessä tätä hallitusohjelman kirjausta toteutamme täysin riittävästi, ja on hienoa kuulla, että oppositiostakin saamme tälle asialle täyden tuen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen Kimmo, olkaa hyvä.

16.46 Kimmo Kiljunen sd: Puhemies! Haluaisin vielä näitä onnitteluja täydentää huomionlailla, joka tässä on tärkeä. Hienoa, että ministeri käytti jopa termiä, että Suomesta voisi tulla yksi näistä YK:n niin sanotuista pääkaupungeista — kyllä. Mutta se pääkaupungiksi tuleminen edellyttää myöskin eräitä muita tekijöitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

Eräs keskeinen muu tekijä on luonnollisesti se, että meidän toivomme, me aidosti toivomme, että jos tänne tulee kansainvälisiä laitoksia, niin asiantuntijat, virkamiehet, jotka tänne tulevat töihin, voisivat tulla aidosti perheineen tänne. Eli se olisi se perhe myöskin siinä mukana. Ja jos perheet tulevat mukana, niin meidän täytyy uudella tavalla panostaa Suomessa myöskin esimerkiksi kansainvälisiin kouluihin, koska se on suuri ennakkoehto siihen, että ihmiset todella aidosti ottavat perheensä tänne mukaan — sitä kautta myöskin meillä yliopistot ovat jo asteittain kyllä kansainvälistyneet, englannin kielellä voidaan jo opiskella Suomessa ilman muuta — jolloin tämä on se iso vaade myöskin tässä, että me lyömme sen perusinfran sille, että tämä kokonaisuus toimii, etteivät ainoastaan ne laitokset toimi täällä hienolla tavalla ja saa tuen suomalaiselta yhteiskunnalta, vaan myöskin se kokonaisuus. Tämä on kansainvälistymistä ja maailman pienentymistä. Toivon, että tämä myöskin huomioidaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.